

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 199/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. J., B., zastúpeného advokátom Mgr. R. V., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 38/2007 z 3. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2009 doručená sťažnosť MUDr. M. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 38/2007 z 3. februára 2009.

Sťažovateľ odôvodnil svoju sťažnosť tým, že 15. februára 2006 sa uskutočnilo mimoriadne valné zhromaždenie akciovej spoločnosti S., a. s., „na ktorom pod zámenkou transformácie spoločnosti, zo S., a.s. na S., sa prijali aj nové stanovy, a to ako súčasť prijatých uznesení č. 2 a 3“.

Podľa názoru sťažovateľa stanovy novovzniknutého S. „umožňujú predstavenstvu spol. S. vyvlastňovať súkromný majetok drobných podielnikov S., konkrétne ich podiely, a to týmto mechanizmom :

1. Stanovy určujú, že nová hodnota základného členského vkladu sa zvyšuje na 360.000,-Sk (predchádzajúci základný podiel tvorila 1 akcia v nominále 1000,-Sk, ktorá sa obchodovala na BCPB v čase jej obchodovateľnosti za podstatne nižšiu trhovú cenu)

2. Stanovy určujú, že neuhradenie tejto novej hodnoty (do 40 dní odo dňa zmeny právnej formy) sa považuje za porušenie členských povinností.

3. Stanovy určujú, že za porušenie členských povinností môže predstavenstvo vylúčiť podielníka z družstva, a vyvlastniť jeho podiely zrušením jeho vlastníckeho práva a výplatom vyrovnávacieho podielu, výšku ktorého určil majoritný akcionár rovnako prostredníctvom tých istých nových stanov.“.

Konkrétny zásah do svojho práva vlastníť majetok vidí sťažovateľ v postupe Predstavenstva družstva, ktoré „na základe týchto nových stanov prijatých ako súčasť uznesení č. 2 a 3, následne vyvlastnilo súkromný majetok sťažovateľa, a to tým, že ho zbavilo vlastníckeho práva (vid' príloha č.8), a následne mu vyplatilo vyrovnávací podiel vo výške 206.749,-Sk šekovou poukázkou (vid' príloha č. 9) v zmysle nových stanov“.

Ako dôkaz, že došlo k vyvlastneniu, sťažovateľ uvádza, že 26. júna 2006 prevzal „list od predstavenstva S. zo dňa 9.6.2006, v ktorom mi oznamujú ich rozhodnutie o mojom vylúčení zo S. (z dôvodu nesplatenia základného členského vkladu), a informujú ma o vyplatení vyrovnávacieho podielu, (vid' príloha č. 8)“.

Sťažovateľ sa žalobou zo 7. apríla 2006 domáhal na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) vyslovenia neplatnosti uznesení valného zhromaždenia. Tento

o žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 22 Cb 59/06-160 z 18. januára 2007 tak, že návrhu sťažovateľa čiastočne vyhovel a „*čistočne zneplatnil uznesenia č. 2 a 3, konkrétne navýšenie základného členského vkladu na 360.000,-Sk (viď príloha č. 3)*“.

Na základe odvolania žalovaného bol rozsudok okresného súdu preskúmaný Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „*krajský súd*“) a následne rozsudkom č. k. 30 Cob 45/2007-251 z 27. júna 2007 zmenený. Krajský súd svojím rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol a zároveň čiastočne zmenil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa rozhodnutia o náhrade trov konania.

Sťažovateľ 16. augusta 2007 podal na najvyššom súde dovolanie, v ktorom žiadal zrušiť rozsudok krajského súdu. Najvyšší súd o dovolaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Obdo 38/2007 z 3. februára 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva presvedčenie sťažovateľa, že najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí „*vyhol podstate sporu. A svoje rozhodnutie odôvodnil irelevantnými argumentmi. Porušovateľ sa vyhol otázke, či nové stanovy, ktoré tvoria súčasť prijatých sporných uznesení umožňujú predstavenstvu S. vyvlastňovať súkromný majetok podielnikov S. v rozpore s čl. 20 Ústavy SR.*“.

Podstatou sporu podľa názoru sťažovateľa „*bolo a je dodatočne navyšovanie základného členského podielu s cieľom vyvlastniť majetok spolupodielnikov, čo je podľa sťažovateľa v rozpore s čl. 20 ústavy. Podstatou sporu bolo a je protiústavné vyvlastňovanie majetku pod zámienkou nezaplatenia dodatočne navýšeného základného členského podielu.*“.

Podľa argumentov sťažovateľa uvedených v sťažnosti „*predstavenstvo S. vyvlastňovalo súkromný majetok drobných podielnikov bez akejkoľvek opory v zákone, len na základe nových stanov ktoré boli prijaté ako súčasť sporných uznesení č 2 a 3 počas MVZ konaného dňa 15.2.2006 (ďalej len sporné uznesenia)*“.

V obsahu nových stanov vidí sťažovateľ jasný zámer majoritného akcionára zbaviť iných akcionárov ich „*majetkového práva, a privlastniť si takýmto spôsobom ich majetok za netrhovú cenu. (Cenu si určil jednostranne majoritný podielnik, tiež prostredníctvom nových stanov.)*“.

V povinnosti navýšiť členský vklad, o ktorej rozhodlo Predstavenstvo družstva „za účelom vyvlastnenia (t.j. pozbavenia majetkového práva) je už protiprávne konanie, a preto by malo byť súdom aj takto označené. Porušovateľ však toto nespravil. Porušovateľ nadradil akýsi podnikateľský zámer žalovaného nad ústavou garantované práva žalobcu.“.

Podľa sťažovateľa teda najvyšší súd „svojím postupom odmietol poskytnúť sťažovateľovi ochranu, čím sa dopustil porušenia práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces“.

Sťažovateľ zastáva názor, že jeho základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, a preto žiadal rozhodnutie najvyššieho súdu zrušiť.

Sťažovateľ sa domáhal aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

- „1. Základné právo MUDr. M. J. vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obdo 38/2007 zo dňa 3.2.2009 porušené bolo.
2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obdo 38/2007 zo dňa 3.2.2009 sa zrušuje, a vec sa vracia príslušnému súdu na ďalšie konanie.
3. MUDr. M. J. priznáva (podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR) primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je porušovateľ povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 223,40 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsať centov) k rukám jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 38/2007 z 3. februára 2009.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť pri jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv a slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Súd po preskúmaní sťažnosti, ako aj listinných dôkazov predložených sťažovateľom zistil, že zásadnou námietkou sťažovateľa v dovolaní podanom najvyššiemu súdu bol podľa názoru sťažovateľa obsah uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia, konkrétne uznesení č. 2 a 3. Toto vyplýva z časti dovolania označenej ako „2. *PODSTATA SPORU*“. Protiprávnosť predmetných uznesení sťažovateľ vidí v skutočnosti, že tieto „*obsahujú nové stanovy, ktoré zaväzujú predstavenstvo S. na protiprávne konanie, konkrétne na protiprávne vyvlastnenie súkromného majetku*“. Súčasťou dovolacích dôvodov je práve tvrdenie, že krajský súd sa v rámci odvolacieho konania touto podstatnou námietkou nezaoberal.

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu v dostatočnej miere zaoberal podaným dovolaním, pričom svoju pozornosť a argumentáciu v rámci odôvodnenia rozsudku upriamil práve na tvrdenia, ktoré samotný sťažovateľ v dovolaní označil ako podstatné.

Najvyšší súd sa „*nestotožnil s názorom žalobcu, že prijatím stanov a odsúhlasením zmeny právnej formy spoločnosti, došlo k vyvlastneniu majetku žalobcu*“.

Najvyšší súd podrobne zdôvodnil svoj právny názor, podľa ktorého krajský súd ako odvolací súd „*dospel k správne mu záveru, že prijatím uznesení nedošlo k vyvlastneniu majetku žalobcu a porušeniu článku 20 ústavy Slovenskej republiky. Tvrdenie žalobcu, že uzneseniami 2,3 došlo k vyvlastneniu jeho majetku, nemá žiadnu právnu oporu a toto konštatovanie je pre posúdenie platnosti, i uznesení z mimoriadneho valného zhromaždenie podľa § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka právne irelevantné. Z predložených dôkazov je zrejmé, že prijatými uzneseniami č. 2,3 došlo k zmene stanov, ktorými bol navrhovaný členský vklad pôvodných akcionárov, ktorá skutočnosť sa nedá označiť za vyvlastnenie majetku ako tvrdí žalobca. Pre platné prijatie uznesení na valnom zhromaždení, platia zákonné postupy. Pokiaľ tento zákonný postup porušený nebol a bolo prijaté uznesenie, s ktorým nesúhlasili úplne všetci akcionári, nejde o prijaté uznesenia v rozpore s ústavou. Bolo by v rozpore s podnikateľskými zámermi, pokiaľ by nebolo možné v uznesení prijať rozhodnutie, ktoré by nebolo v súlade s vôľou všetkých akcionárov. Fakt, že v danom prípade nové stanovy boli prijaté potrebnou väčšinou akcionárov na platné prijatie rozhodnutia, sporný nie je. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ aj žalobca je názoru, že takto prijaté uznesenie je pre neho nevýhodné, nejde o uznesenie, ktoré by bolo v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Tvrdenie žalobcu, že odvolací súd v danom prípade nerešpektoval ustanovenie § 176 ods. 1 Obchodného zákonníka, je taktiež nedôvodné a s otázkou, či uznesenia č. 2,3 boli prijaté v rozpore so zákonom právne irelevantné.*“.

Ako vyplýva aj z už uvedeného, najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal s dovolacími námietkami žalobcu, a to aj v rozsahu námietok, ktoré tvoria zásadný obsah podanej ústavnej sťažnosti.

Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva musia súdne rozhodnutia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, pričom rozsah tejto povinnosti závisí od osobitostí jednotlivých prípadov. Povinnosť súdov odôvodňovať svoje rozsudky nie je možné chápať tak, že sa vyžaduje podrobná odpoveď na každý argument (napr. Helle c. Fínsko, Schenk c. Švajčiarsko, Ruiz Torija c. Španielsko).

Za úplné a dostačujúce možno považovať také odôvodnenie rozsudku, ktoré dostatočným spôsobom informuje účastníka konania o skutkových zisteniach a právnych záveroch, na základe ktorých súd meritórne posúdil vec a rozhodol. Pokiaľ teda odôvodnenie obsahuje základné prednesy a návrhy účastníkov konania, výpočet vyhodnotených dôkazov a skutočností, ktoré súd považoval za preukázané, ako aj zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení, spĺňa v plnej miere požiadavku § 157 Občianskeho súdneho poriadku. Skúmaný rozsudok najvyššieho súdu tieto náležitosti bezpochyby obsahuje. Najvyšší súd bol pri posudzovaní dovolania viazaný rozsahom, v akom bol napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu. V rozsahu dôvodov dovolania a výslovne uvedených podstatných námietok sťažovateľa preto ústavný súd nezistil v konaní najvyššieho súdu odmietnutie poskytnutia súdnej ochrany sťažovateľovi tak, ako to tento tvrdí vo svojej sťažnosti.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa obsahu skúmaného rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd tiež zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Ústavný súd z rozsudku najvyššieho súdu nezistil také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné pri meritórnom prerokovaní sťažnosti konštatovať zjavnú arbitrárnosť rozhodnutia. Ústavný súd nezistil priamu súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, preto v tejto časti posúdil predmetnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd už opakovane judikoval, že možnosť porušenia základných práv hmotného charakteru, v danom prípade základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy, treba posudzovať vždy vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 367/08, I. ÚS 197/08). Inými slovami, ústavný súd stabilne vo svojich rozhodnutiach zastáva názor, že všeobecný súd nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že súd súčasne porušil ústavnoprávne princípy vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Skutočnosť, že ústavný súd v postupe a rozhodnutí najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 4 Obdo 38/2007 z 3. februára 2009 nezistil porušenie ústavných princíпов determinujúcich spravodlivý proces, je právne významnou vo vzťahu ku skúmaniu opodstatnenosti sťažnosti aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ústavy a je tiež dôvodom, pre ktorý treba sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Ďalším dôvodom, pre ktorý je potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, je fakt, že v danom prípade neexistuje ani relevantná súvislosť medzi obsahom napadnutého rozsudku a označenými právami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Najvyšší súd ako súd dovolací svojím rozsudkom potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 30 Cob 45/2007-251 z 27. júna 2007, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na určenie neplatnosti uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia. Konajúce súdy okrem iného posudzovali aj otázku, či prijatím sporných uznesení došlo k nezákonnému vyvlastneniu sťažovateľa ako minoritného akcionára, a teda či takýmto konaním došlo k neústavnému zásahu do základných práv zaručených čl. 20 ústavy. Skutočnosť, že túto otázku konajúce súdy posúdili inak, ako to požadoval sťažovateľ, logicky ani len nesignalizuje možnosť, aby tým zasiahli do označených práv sťažovateľa.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009